

Γεώργιος Φραντζής ή Σφραντζής; Η σωστή εκδοχή (Κωνσταντίνος Αλεξόπουλος, θεολόγος)

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/1M5NacG>]

Τα επιχειρήματα που οδήγησαν τον V. Laurent στο συμπέρασμα πως το σωστό επίθετο του Γεώργιου Φραντζή είναι Σφραντζής είναι τα ακόλουθα:

α) Στα μεσαιωνικά ελληνικά κείμενα συναντούμε τα επώνυμα Φράντσες, Φραντζής, Σφραντζής και Σφρεντζής, επειδή όμως από αυτά συχνότερα είναι τα επίθετα Σφραντζής και Φραντζής και από τα δύο αυτά πάλι συχνότερο το Σφραντζής πρέπει να δεχθούμε πως και του ιστορικού των τελευταίων Παλαιολόγων Γεώργιου Φραντζή το επώνυμο πρέπει να είναι Σφραντζής και όχι Φραντζής.[17]

β) Το βυζαντινό όνομα Σφραντζής μέσα στον ιταλοελληνικό περίγυρο της Κέρκυρας έπαθε φωνητική απλοποίηση κι έγινε Φραντζής, γιατί στους Δυτικούς ήταν γνώριμα τα ονόματα Frances και Francesco.[18]

γ) Το επώνυμο Φραντζής στις μεσαιωνικές ελληνικές πηγές το συναντούμε σχεδόν αποκλειστικά στον βυζαντινό ιστορικό Γεώργιο Φραντζή και στα μέλη της οικογενείας του.

Το συμπέρασμα λοιπόν είναι πως το πραγματικό επώνυμο του Γεώργιου Φραντζή που συναντούμε στο τίτλο του Minus και είναι όπως δέχονται όλοι έργο του αυθεντικό, πρέπει να είναι Σφραντζής.[19]

Σε ένα δεύτερο άρθρο του ο Laurent πρόσθεσε ακόμα δύο επιχειρήματα:

α) Σε ένα ορισμό του σουλτάνου Μεχμέτ Β΄ από τις 26 Δεκεμβρίου του 1454μ.χ. διαβάζουμε «έν μπρώτοις ἄρχον κυρ Σφραντζής με ὄλλους τούς ἔιδικούς του.....».

β) Σε δύο στίχους ενός έπους του Ulbertino Poscolo με τον τίτλο Constantinopolis συναντούμε το επίθετο Sphrancius που δε μπορεί να είναι άλλο παρά το επώνυμο του ιστοριογράφου Γεώργιου Σφραντζή.[20]

Από την άλλη πλευρά, ελάχιστοι πλέον είναι εκείνοι που συνέχισαν να χρησιμοποιούν τον τύπο «Φραντζής» κάτι που γίνεται λόγω άγνοιας της σχετικής βιβλιογραφίας είτε λόγω του ότι δεν αποδέχθηκαν την προτεινόμενη ονομασία «Σφραντζής». Ο κυριότερος όλων ήταν ο Ιωάννης Τσιάρας που σε ειδική μελέτη του το 1977 αμφισβήτησε τον τύπο «Σφρατζή» διότι ανέφερε ότι τη σωστή γραφή του επωνύμου Φραντζής δεν μπορούμε να την αναζητήσουμε στα εκδιδόμενα κείμενα, μα μόνο στα χειρόγραφα και σε άλλες πηγές. Αν όμως μέσα στην ιεραρχία της βυζαντινής διοίκησης συναντούμε τα επώνυμα Σφρατζής και Φραντζής, δεν σημαίνει πως το δεύτερο παράγεται από το πρώτο ή και το αντίθετο, ούτε πως τα πρόσωπα με τα επώνυμα αυτά κρατούν από την ίδια γενεαλογική φύτρα ή πως οι σχέσεις τους με τα μεγάλα αξιώματα και με το Ιερό Παλάτι μπορούν να επιβεβαιώσουν συγγενολοί μεταξύ τους.[21]

Τα χειρόγραφα και του Μεγάλου (Majus) και του Μικρού (Minus) χρονικού όπως και το μονόγραμμα Φ που συναντούμε στις βούλες των δύο τελευταίων Παλαιολόγων, δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία πως τον διπλωμάτη-ιστορικό τον έλεγαν Γεώργιο Φραντζή. Το σφάλμα να νομίσουμε πως ο Φραντζής πρέπει να λέγεται Σφραντζής βρίσκεται και στη βάση του προβλήματος και στον τρόπο της μελέτης του, μια και το πρόβλημα και από διαφορετικό σκοπό ξεκίνησε και διαφορετικό δρόμο πήρε. Έτσι λοιπόν καταλήγει στο εξής συμπέρασμα: πως το όνομα του ιστοριογράφου πρέπει να ήταν Φραντζής και όχι Σφραντζής[22] ή Φιαλίτης.[23]

Όμως, αυτή η συλλογιστική του Ιωάννου Τσιάρα για να πείσει τον αναγνώστη να μην κάνει αποδεκτή μια επιστημονικά τεκμηριωμένη άποψη για την ορθότητα του

τύπου «Σφραντζής» δεν έχει βρει θιασώτες. Καθοριστικό παράδειγμα για την ορθότητα του τύπου «Σφραντζής» και την αποδοχή του από τη επιστήμη προέρχεται από το προσωπογραφικό λεξικό της παλαιολόγειας εποχής (PLP) όπου εκτός του ιστορικού καταλογογραφούνται άλλοι 14 Σφραντζήδες για την περίοδο 14^{ου} -15^{ου} αιώνα, αντίθετα ούτε ένας Φραντζής στο οικείο αλφαβητικό τμήμα του έργου αυτού.[24]

[Συνεχίζεται]

[17] Βλέπε V. Laurent, *Φραντζής μα Σφραντζής*, Βυζαντινά, Τομ. 44, Θεσσαλονίκη, 1951, σ. 377

[18] Όπ. π., σ. 378

[19] Όπ. π., σ. 378

[20] Βλέπε Ιωάννης Τσιάρας, *Σφραντζής Φιαλίτης ή Φραντζής*, Βυζαντινά, Τομ.9^{ος}, Θεσσαλονίκη, 1977, σ. 127

[21] Όπ. π., σ. 138

[22] Όπ. π., σ. 138-139

[23] Σε αυτό το σημείο στρέφεται εναντίον του άρθρου του Διονύσιου Ζακηθνού, *Σφραντζής ο Φιαλίτης*.

[24] PLP σσ. 152-156, αρ.27.268-27.285 (ιδίως το περί Γεώργιου Σφραντζή λήμμα: Βλέπε αρ.27.278, σσ.153-154 με την βιβλιογραφία)